

H. N. Hansen: Det første Punkt i det foreliggende Forslag angaar Anlæg af et nyt Centralværksted i Kjøbenhavn for Statsbanernes Maskinafdeling, hvortil der begæres en Sum af 4,430,000 Kr. Det Arbejdsomraade, Statsbanernes Værksteder har, er jo meget omfattende. Der henhører herunder Vedligeholdelsen af alt Statsbanernes Materiel, Lokomotiver, Vogne og hvad dertil hører, og der er her Brug for alt Slags Haandværksarbejde, baade Maskin- og Smedearbejde, mekaniske Arbejder, Maler-, Drejer- og Sadelmagerarbejde, Elektrikerarbejde osv. Alt dette Arbejde er hovedsagelig samlet i Værkstederne i Aarhus og Kjøbenhavn, thi de Værksteder, som ere i Nyborg fra tidligere Tid, kunne vistnok ikke tillægges stor Betydning. Medens nu Værkstederne i Aarhus siges at være fyldestgørende, vil Forhandlingen her i Dag komme til at dreje sig om de Mangler, der ere ved Værkstederne i Kjøbenhavn. De ligge, som det vil vides, i den østre Del af Banegaards-terrainet, op imod St. Jørgens Sø og foreslaas nu flyttede til den ny Godsbanegaards vestre Hjørne hen imod Enghavevej. Jeg skal her indskyde den Bemærkning, at det vilde have været ønskeligt, om der ogsaa for denne Del af Lovforslaget havde været nogle Planer at se paa, baade med Hensyn til Værkstedernes Beliggenhed og Terrainets Benyttelse. Men det kan jo under Sagens senere Behandling komme til at foreligge. Der ligger saadanne Planer i Rigsdagens Bureau, men jeg tror, det vilde have været ønskeligt, om disse vare blevne trykte. Værkstederne ligge altsaa nu oppe ved St. Jørgens Sø og ønskes henførte til den ny Godsbanegaard Vest paa. Det første Spørgsmaal, som maa rejses ved denne Sags Prøvelse, er dette, om Værkstederne, som de nu ere, ikke længere kunne anses for fyldestgørende. Dernæst maa der spørges, om den Plan, som nu er forelagt til de ny Værksteder, er fyldestgørende, og endelig, om der skulde findes en anden Maade at løse Opgaven paa end den af Regeringen foreslaede.

Hvad Spørgsmaalet om de nuværende Værksteders Brugelighed angaar, maa det jo besvares under Hensyn til det Behov, der nu stilles til dem, og det vil da være ganske klart, at dette Behov staar i nært

Forhold til Mængden af det Materiel, som benyttes, og til den Grad, i hvilken det benyttes. Man maa bestemme Værkstedskravet efter Forholdet til Lokomotivernes og Vognenes Antal og efter Forholdet til de Mil, som dels Lokomotiverne, dels Vognene tilbagelægge. Stillingen er nemlig den, at naar et Lokomotiv eller en Vogn har kørt et vist Antal Mil — jeg tror 4000 — skal den være Genstand for et Eftersyn paa Værkstederne til Afhjælpning af mulige Mangler, og det er da en Selvfølge, at jo mere Materialets Antal og Benyttelse stiger, desto større Værkstedspads bør man have. Man har tidligere stillet et ligefremt Forholdstal op mellem Tallet af de benyttede Vogne og den nødvendige Værkstedspads, idet man sagde, at af de benyttede Lokomotiver vilde $\frac{1}{4}$ samtidig være til Reparation, af de benyttede Personvogne $\frac{1}{12}$, og af de benyttede Godsvogne $\frac{1}{35}$. Jeg ved, at man nu ikke regner med saa høje Brøker, idet man nu ved de forbedrede Maskiner er i Stand til at foretage Reparationerne hurtigere og altsaa at kunne levere Vognene hurtigere tilbage til fornyet Benyttelse. Jeg skal nævne de Tal, som man har regnet med ved Anlægget af de ny Værksteder, og dernæst de Tal, de nuværende Værksteders Indretning er baseret paa, og det vil saa være iøjnespringende, at de Forhold, som vi nu have, ikke længere kunne bevares. Maa jeg nævne, at de Tal, jeg benytter, dels hidrøre fra Lovforslagets Motiver, dels fra en meget instruktiv Artikel i Bladet „Ingeniøren“, hvilken Artikel stammer fra sagkyndig Haand. I 1863, da de nuværende Værksteder bleve anlagte ved Kjøbenhavns Banegaard, var der beregnet til Kørselen 23 Lokomotiver og 451 Vogne med en Kørsel af 65,000 Lokomotivmil om Aaret. Den Gang var Banelængden for Sjælland—Falster — og det er kun dette Distrikt, vi have med at gøre, idet det øvrige Materiel er henlagt til Jylland—Fyn, $23\frac{1}{2}$ Mil; nu ere de $74\frac{1}{2}$ Mil. I Stedet for, at man den Gang kørte med 23 Lokomotiver, køre vi nu med 190 og i Stedet for med 451 Vogne, kører man nu med 2,400, og der tilbagelægges nu 670,000 Lokomotivmil aarligt i Stedet for 65,000 den Gang. Det vil forståas, at det Anlæg, der